

Zmeny v zákone o sociálnych službách od 1. 1. 2018 v nadväznosti na zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa a opatrovateľov detí

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov bol s účinnosťou od 1. januára 2018 menený a doplnený dvoma novelami tohto zákona o sociálnych službách vykonanými zákonom č. 331/2017 Z. z. a zákonom č. 351/2017 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnych službách“).

Do pozornosti dávame najmä nasledovné zmeny:

- Do zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa je možné za zákonom stanovených podmienok prijať aj deti nepracujúcich rodičov (rodič nespĺňa podmienku podpory zosúladovania rodinného života a pracovného života podľa § 32b ods. 1 zákona o sociálnych službách), alebo rodičov, ktorí nevyžadujú pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa (§ 31 ods.3 tohto zákona), ak situácia v rodine z akýchkoľvek iných dôvodov vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa (§ 2 ods. 1 písm. f) a ods. 5 zákona o sociálnych službách) . Právna úprava však viaže možnosť poskytovať starostlivosť o deti týmto rodičom, len za predpokladu, že v zariadení sú voľné kapacity, ktoré nemožno obsadiť dieťaťom rodiča , ktorý spĺňa podmienku podpory zosúladovania rodinného života a pracovného života podľa § 32b ods. 1 zákona o sociálnych službách alebo rodiča, u ktorého je naplnený dôvod poskytnutia pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31 ods.3 tohto zákona.
- Novo sa vymedzuje maximálny čas poskytovania starostlivosti v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa a všeobecne aj v rámci služby na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, ak ide o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom (teda aj pre terénnu formu tejto sociálnej služby a ambulantnú sociálnu službu mimo zariadenia). Poskytovanie starostlivosti o takéto dieťa bude možné jednotne do 31. augusta bezprostredne nasledujúceho po dovŕšení troch rokov dieťaťa, alebo šiestich rokov veku dieťaťa, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom. Teda napr. dieťa narodené v mesiacoch január až august do 31. augusta príslušného roku a dieťa narodené v mesiacoch september až december až do 31. augusta nasledujúceho roku.
- Poskytovať službu na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, ako aj službu pomoci pri osobnej starostlivosti je možné len na základe žiadosti o zápis do registra poskytovateľov sociálnych služieb. Táto povinnosť sa viaže v prechodnom ustanovení zákona o sociálnych službách aj na osoby, ktoré poskytovali za odplatu starostlivosť o dieťa, ktorá svojim obsahom i cieľovou skupinou zodpovedá tomuto, už s účinnosťou od 1. marca 2017 novému druhu sociálnej služby podľa tohto zákona, k 28. februáru 2017 a poskytujú túto starostlivosť aj po 28. februári 2017. Povinnosť týchto osôb - doterajších poskytovateľov starostlivosti o deti, ak majú záujem túto starostlivosť, ktorá je už sociálnou službou podľa zákona o sociálnych službách, poskytovať aj naďalej, požiadať príslušný vyšší územný celok o zápis do registra poskytovateľov sociálnych služieb sa presunula namiesto pôvodného dátumu do 31. decembra 2017 až na termín do 30. júna 2018.
- Precizovali sa požiadavky kladené na obsah kolaudačných rozhodnutí preukazujúcich v rámci konania o zápis do registra poskytovateľov sociálnych služieb jednu z plnenia priestorových podmienok na poskytovanie sociálnej služby v zariadení. Vyšší územný celok v rámci konania vo veci zápisu do registra poskytovateľov sociálnych služieb novo akceptuje aj právoplatné kolaudačné rozhodnutie s určeným účelom užívania stavby (napr. materská škola), ktorý zodpovedá účelu druhu sociálnej služby (služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa).
- Novo sa ustanovilo, že sankciu za prevádzkovanie tzv. nepovolenej činnosti bez registrácie nemožno vzťahovať na služby či činnosti, ktoré síce z hľadiska obsahu vykonávanej činnosti zodpovedajú službe na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, ale prevažujúcou cieľovou skupinou detí z hľadiska ich veku nezodpovedajú tejto sociálnej službe. Za zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa teda nemožno považovať zariadenie, ktorého podstata činnosti je zameraná na iné vekové skupiny detí. Za zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa nemožno teda považovať také zariadenie v ktorom prevažná väčšina detí (viac ako 75%) nezodpovedá cieľovej skupine detí pre tento druh sociálnej služby podľa zákona o sociálnych službách, ale zodpovedá cieľovej skupine na poskytovanie služby starostlivosti o dieťa, či predškolskej výchovy podľa iných právnych predpisov.
- Upravil sa maximálny počet detí o ktoré sa môže pri poskytovaní služby na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, ak ide o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom, starať opatrovateľ detí z najviac troch detí podľa doterajšej právnej úpravy, na najviac štyri deti (tak ako doposiaľ, aj naďalej platí, že táto regulácia sa nevzťahuje , ak ide o súrodencov) , čo bude mať pozitívny vplyv na zabezpečenie dostupnosti a finančnej udržateľnosti tejto služby.
- Novo sa ustanovila požiadavka na kvalifikačné predpoklady zamestnancov pri poskytovaní sociálnej služby v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa tak, že ak toto zariadenie poskytuje starostlivosť o dieťa do jedného roku veku, musí najmenej jeden opatrovateľ detí spĺňať podmienky na výkon zdravotníckeho povolania sestry, pôrodnej asistentky alebo zdravotníckeho asistenta, a to v záujme posilnenia bezpečnosti detí do jedného roku veku v zariadeniach starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa v prípade vzniku možných krízových situáciách vyžadujúcich si v záujme života a zdravia dieťaťa rýchly zásah, a to ešte pred poskytnutím zdravotnej starostlivosti poskytovateľom zdravotnej starostlivosti.

Otázky a odpovede